

NEUTRAL CITIES

ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΕΙΣ

1. Περιγραφή του Προγράμματος

Το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα «100 κλιματικές ουδέτερες πόλεις έως το 2030» στοχεύει να υποστηρίξει τον μετασχηματισμό 100 ευρωπαϊκών πόλεων προς την ουδετερότητα του κλίματος έως το 2030, συμβάλλοντας στην υλοποίηση της ατζέντας του ΟΗΕ του 2030 και των στόχων της αειφόρου ανάπτυξης (SDG's), καθώς και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) έως το 2050, για τη βελτίωση της ευημερίας των πολιτών. Η Αποστολή προτείνεται από το Mission Board της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις, ως μέρος του προγράμματος πλαισίου «Horizon Europe» που ξεκινά το 2021. Μολαταύτα, το εγχείρημα θα χρηματοδοτηθεί και από άλλα συναφή Ευρωπαϊκά Προγράμματα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (EIB), τον κρατικό προϋπολογισμό και από ιδιωτικές επενδύσεις. Σκοπός του Προγράμματος είναι οι 100 τελικά επιλεγμένες πόλεις να συνεργαστούν μεταξύ τους και να λειτουργήσουν ως πρότυποι κόμβοι καινοτομίας για όλες τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές πόλεις. Η Αποστολή προτείνεται από το Mission Board της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κλιματικά ουδέτερες και έξυπνες πόλεις.

2. Ορισμός της έννοιας του neutrality στον τομέα των πόλεων

Μια «ουδέτερη για το κλίμα και έξυπνη πόλη» θα αναζητήσει τρόπους παραγωγής και εξοικονόμησης ενέργειας μέσω από ανανεώσιμες πηγές και προηγμένες τεχνολογίες, έξυπνα δίκτυα, ευέλικτα συστήματα διαχείρισης ενέργειας, καθώς και αλλαγές στη συμπεριφορά του πολίτη (π.χ. μετακίνηση με ποδήλατο κ.α.). Πρόκειται για μια συνολική προσπάθεια από τη βάση προς την κορυφή, η οποία απαιτεί τη συμμετοχή ολόκληρου του τοπικού οικοσυστήματος (Δήμος, κοινωνία των πολιτών, αγορά, επενδυτές, ακαδημαϊκός χώρος κ.α.) και την υποστήριξη από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Για την επίτευξη του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «100 κλιματικές ουδέτερες πόλεις έως το 2030» θα απαιτηθεί η ανάληψη σειράς δράσεων σε όλους τους τομείς της οικονομίας α) την Ενέργεια, β) την Βιομηχανία, γ) τις Μεταφορές και δ) τον Κατασκευαστικό Τομέα, όπως π.χ. :

- Οι επενδύσεις σε φιλοπεριβαλλοντικές τεχνολογίες
- Η στήριξη της καινοτομίας στον βιομηχανικό τομέα (ειδικότερα σε αυτόν που σχετίζεται άμεσα με τον κατασκευαστικό κλάδο και τον αστικό χώρο)
- Η ανάπτυξη καθαρότερων, οικονομικότερων και πιο υγιεινών μορφών για τις δημόσιες και ιδιωτικές μεταφορές και μετακινήσεις
- Η απαλλαγή του ενεργειακού τομέα από τις εκπομπές άνθρακα
- Η διασφάλιση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και του βιοκλιματικά υλοποιημένου δημόσιου χώρου
- Η συνεργασία με διεθνείς εταίρους για τη βελτίωση των παγκόσμιων περιβαλλοντικών προτύπων.

Η διάδοση των ΤΠΕ είναι απαραίτητη για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στις πόλεις. Η ψηφιακή πολιτική και οι πρωτοβουλίες της Ευρώπης (όπως το νέο πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη») θα

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 613745843425a8d7251a64cd στις 07/09/21 13:57

υποστηρίζουν και θα επιταχύνουν τη μετάβαση στην αειφορία για πόλεις και κοινότητες μέσω του ψηφιακού μετασχηματισμού, ιδίως μέσω της δημιουργίας υποδομών υψηλής ποιότητας συνδεσιμότητας, αναπτύσσοντας ένα ψηφιακό περιβάλλον που θα ενδυναμώνει τους τελικούς χρήστες, σέβεται τους ευρωπαϊκούς αξίες και κανόνες, ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων και προσφέρει μακροπρόθεσμες ευκαιρίες ανάπτυξης σε όλους τους τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας.

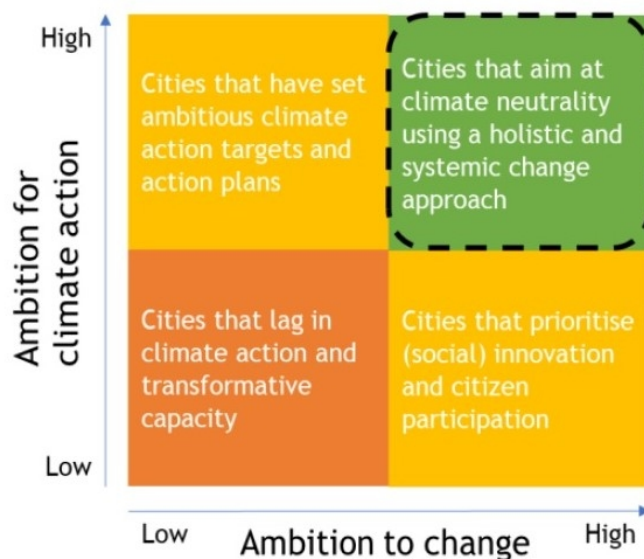
3. Η Αναγκαιότητα του προγράμματος

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ειδικά, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal), έχει ήδη παρουσιάσει ένα στρατηγικό μακροπρόθεσμο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και ουδέτερη από το κλίμα οικονομία έως το 2050. το οποίο θα χρηματοδοτηθεί σε μεγάλο ποσοστό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Η πρόσκληση του «Green Deal» θα ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία για να προωθήσει μια δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Σε σχέση με την τρέχουσα πανδημία, η πρόσκληση θα συμβάλει στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην αύξηση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, για παράδειγμα στη γεωργία, την επιτάχυνση της βιοποικιλότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις καθαρές μεταφορές και τον εκσυγχρονισμό προς μια καθαρή και κυκλική οικονομία.

Η ΕΕ θα παράσχει χρηματοδοτική στήριξη και τεχνική βοήθεια για να βοηθήσει τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις περιφέρειες που πλήττονται περισσότερο από τη μετάβαση προς την πράσινη οικονομία. Η δράση αυτή αποκαλείται «Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης» και θα συμβάλει με 100 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027 στις πλέον πληγείσες περιοχές.

Τα κύρια κριτήρια για την επιλογή των πόλεων θα είναι η φιλοδοξία, η δέσμευση, η ικανότητα και η συμμετοχή των πολιτών και η μια ισορροπημένη γεωγραφική κατανομή σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τις διαφορές στα επίπεδα ετοιμότητας των πόλεων.

Η διαδικασία υποβολής αίτησης θα περιλαμβάνει τρία στάδια: (α) τη συν-δημιουργία της αίτησης, (β) τη συν-δημιουργία της Σύμβασης για την Κλιματική Αλλαγή και (γ) την εφαρμογή της Σύμβασης. Η αναφορά, η παρακολούθηση και η αξιολόγηση θα βασίζονται στη μεθοδολογία του Συμφώνου των Δημάρχων, που χρησιμοποιείται ήδη από πολλές ευρωπαϊκές πόλεις.

Ειδικότερα τα κριτήρια επιλογής αφορούν τα κάτωθι:

1. Τη δημιουργία μιας πολυεπίπεδης και συν-δημιουργικής διαδικασίας για το Κλίμα της Πόλης, η οποία προσαρμόζεται στις πραγματικότητες της κάθε πόλης.
2. Την υποστήριξη των πολιτών για να γίνουν παράγοντες αλλαγής μέσω πρωτοβουλιών από κάτω προς τα πάνω και καινοτομίας και μέσω νέων μορφών διακυβέρνησης.
3. Τη βοήθεια στις πόλεις να έχουν πρόσβαση στα οικονομικά μέσα για την επίτευξη της αποστολής μέσω του προγράμματος «Horizon Europe», των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων, της διευκόλυνσης “Connecting Europe Facility” του «Just Transition Fund», του InvestEU, του μηχανισμού για σημαντικό έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, και άλλα κονδύλια της ΕΕ ·
4. Την προώθηση μιας δίκαιης μετάβασης, μέσω της εφαρμογής της Ατζέντας 2030 και των στόχων της για την αειφόρο ανάπτυξη, για τη βελτίωση της υγείας και της ευημερίας των πολιτών.
5. Την βελτίωση της ποιότητας του αέρα, ενός υγιούς τρόπου ζωής, τη δημιουργία θέσεων εργασίας, την τόνωση των θετικών επιπτώσεων των νέων εννοιών βιώσιμης κινητικότητας.
6. Των προσδιορισμό κενών ευρωπαϊκής, εθνικής, περιφερειακής και τοπικής πολιτικής, καθώς και των προτεραιοτήτων για τη συμβολή στους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας ·
7. Την υποστήριξη της ανάπτυξης προγραμμάτων μετάβασης κάτω από πέντε βασικούς παράγοντες ενεργοποίησης:
 - Ένα μοντέλο μετασχηματισμού πόλεων σε κόμβους καινοτομίας.
 - Νέες μορφές συμμετοχικής και καινοτόμου διακυβέρνησης της πόλης.
 - Ένα οικονομικό και χρηματοδοτικό / χρηματοδοτικό μοντέλο δράσης για το κλίμα.
 - Ένα μοντέλο «ολοκληρωμένου πολεοδομικού σχεδιασμού».
 - Έξυπνα συστήματα και πλατφόρμες δεδομένων.

8. Τη δημιουργία συνεργιών με και μεταξύ των υφιστάμενων ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών για το κλίμα και των ενδιαφερομένων, όπως το Σύμφωνο των Δημάρχων, το EIT (European Institute of Innovation & Technology) και οι σχετικές ΚΓΚ (Κοινότητες Γνώσης και Καινοτομίας), η Συμφωνία της Πράσινης Πόλης, οι ευρωπαϊκές πόλεις της Πράσινης Πρωτεύουσας, το σχέδιο SET και η πρωτοβουλία 100 PED, το EIP- Τα έργα SCC και το φάρο, CIVITAS;
9. Την ευθυγράμμιση με άλλες αποστολές και πρωτοβουλίες που υποστηρίζουν την Πράσινη Συμφωνία (Green Deal) για τη διασφάλιση της συμπληρωματικότητας, ιδίως με την αποστολή για την προσαρμογή του κλίματος και το έργο της για την προσαρμογή της Ευρώπης - και των αστικών της περιοχών - στο πραγματικό ή στην αναμενόμενη κλιματική αλλαγή και τις επιπτώσεις της .
10. Τη συνεργασία για την καινοτομία για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας στις παγκόσμιες αγορές.

4. Στόχοι του ελληνικού προγράμματος

Το Ελληνικό Πρόγραμμα συμμετοχής στις «100 πόλεις κλιματικά ουδέτερες πόλεις έως το 2030, από και προς τους πολίτες» που προτείνεται στο τρέχον πρόγραμμα ενίσχυσης από το Ταμείο Ανασυγκρότησης για την ενίσχυση των υποψήφιων Ελληνικών πόλεων περιλαμβάνει τα κάτωθι:

- α) ΒΙΩΣΙΜΗ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ: π.χ. δίκτυα πεζοδρόμων, πεζοδρομίων και ποδηλατόδρομων, έξυπνα συστήματα στάθμευσης και διαχείρισης της κυκλοφορίας
- β) ΒΙΟΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ - ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ: π.χ. διαχείριση αστικής θερμικής νησίδας με ψυχρά υλικά, ενίσχυση κτιρίων με θερμικές προσόψεις και ειδικά θερμο-απορροφητικά υλικά, βιοκλιματική ανάπλαση δημόσιου υπαίθριου χώρου
- γ) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ: π.χ. αναβάθμιση αστικού πρασίνου, δημιουργία πράσινων στεγών και τοίχων, δημιουργία δικτύου πάρκων τσέπης, δημιουργία πράσινων δρόμων και διαδρομών κ.λπ.
- δ) SMART ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ: π.χ. συστήματα φωτισμού που συνδέονται με φωτοβολταϊκά συστήματα, έξυπνα νερά βροχής και δίκτυα διαχείρισης «γκρι» νερού, «έξυπνη αναβάθμιση» κτιρίων, επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών κ.λ.π.

Οι δράσεις θα αφορούν σε έργα με **άμεσο περιβαλλοντικό** όφελος π.χ.

1. δίκτυα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων μικρού και μεσαίου μεγέθους,
2. δημιουργία περιοχών ήπιας κυκλοφορίας,
3. έξυπνη στάθμευση,
4. αντιμετώπιση θερμικών νησίδων κατά μήκος οδικών αξόνων,
5. ενίσχυση κτηρίων με θερμοπροσόψεις και ειδικά θερμο-απορροφητικά υλικά,
6. βιοκλιματικές αναπλάσεις του δημόσιου χώρου,

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 613745843425a8d7251a64cd στις 07/09/21 13:57

7. δημιουργία δικτύων pocket parks,
8. pop-up δάση μικρού μεγέθους στον αστικό χώρο,
9. πράσινα δώματα,
10. κάθετο πράσινο (πράσινοι τοίχοι),
11. δίκτυα οδοφωτισμού και φωτισμού του δημόσιου χώρου συνδεδεμένα με φωτοβολταϊκά συστήματα,
12. έξυπνα συστήματα διαχείρισης και επανάχρησης ομβρίων για πότισμα,
13. δίκτυα «γκρι» νερού,
14. έξυπνα συστήματα διαχείρισης της κυκλοφορίας,
15. «απόσυρση» κτιρίων,
16. επανάχρηση δομικών υλικών, κ.α.

Το πρόγραμμα, αναλόγως του θεματικού πεδίου, καθώς και των σχετικών κινήτρων που μπορούν να το πλαισιώνουν και να το ενισχύουν, αφορά σε Δήμους. Ωστόσο, επιμέρους δράσεις του, μπορούν να αναληφθούν από ιδιώτες και επιχειρήσεις που με τις παρεμβάσεις και τις δράσεις τους, θα ενισχύσουν το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του δήμου.

Ειδικότερα όσον αφορά στις επιχειρήσεις και στους ιδιώτες, **προτείνεται** η δημιουργία σχετικού χρηματοδοτικού εργαλείου ώστε να **ενισχυθεί** η δυνατότητα παρεμβάσεων στα κτίρια, καθώς και άλλου είδους παρεμβάσεις όπως π.χ. η παραχώρηση της πρασιάς σε δημόσια χρήση και προς φύτευση.

Συμπερασματικά, το Ελληνικό Πρόγραμμα συμμετοχής στοχεύει στα κάτωθι :

1. στη **διάχυση** της πληροφορίας και των βέλτιστων πρακτικών για τη μετάβαση των αστικών περιοχών σε κλιματική ουδετερότητα,
2. στην εξαγωγή χρήσιμων **συμπερασμάτων** και στοιχείων που θα οδηγήσουν σε **βελτιώσεις**
 - ✓ των τομεακών πολιτικών που επηρεάζουν το κλίμα και
 - ✓ του νομοθετικού πλαισίου για την βιώσιμη αστική ανάπτυξη (βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα),
3. στη διατύπωση **νέων κατευθύνσεων**, για την προαγωγή της κλιματικής ουδετερότητας και της κυκλικής οικονομίας, στον αναπτυξιακό **χωρικό σχεδιασμό**,
4. στη διατύπωση, προώθηση και ενεργοποίηση **συνεργιών** με άλλα Υπουργεία, φορείς, ακαδημαϊκά ιδρύματα, επιχειρήσεις κλπ.,
5. στη δημιουργία, προώθηση, και **υλοποίηση** επιμέρους **μελετών και έργων** για την υποστήριξη της κλιματικής μετάβασης με εξειδίκευση στη γεωγραφική ποικιλότητα των ελληνικών πόλεων
6. στην περιγραφή και **δημιουργία** πρόσθετων επιμέρους **εθνικών** χρηματοδοτικών εργαλείων και **προγραμμάτων** για την κλιματική μετάβαση προς μεγάλο εύρος ενδιαφερομένων (αστικές αρχές, φορείς, οργανισμούς, επιχειρήσεις, φορείς, συλλόγους, πολίτες κλπ),
7. στη δημιουργία μηχανισμού συλλογής, ελέγχου και **αξιολόγησης δεδομένων**, με στόχο την παρακολούθηση της κλιματικής μετάβασης των αστικών περιοχών και των μικρότερων οικισμών προς την επιθυμητή ουδετερότητα έως το 2050,
8. στη δημιουργία μηχανισμών και δράσεων ενεργοποίησης και **ευαισθητοποίησης** της κοινωνίας των πολιτών,

9. στη **δημιουργία δικτύων** - stakeholders και η δημιουργία focal points σε κάθε αστική περιοχή.

Για το λόγο αυτό προτείνεται η δημιουργία ενός HUB Επικοινωνίας και Συνεργασίας του Ελληνικού Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας με:

- Κεντρική Ένωση Ελλήνων Δήμων,
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, πόλεις που συμμετέχουν στη Συμφωνία Δημάρχων, Ευρωπαϊκό Δίκτυο Υγιεινών Πόλεων, Δίκτυο πόλεων με ποταμούς, Δίκτυο πόλεων με λίμνες
- Άλλα Υπουργεία και δημόσιους φορείς
- Εταιρείες

για την εγκατάσταση ενός μηχανισμού σύνδεσης των υποψήφιων πόλεων με τις δορυφορικές πόλεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του Προγράμματος.

5. Συγγενή Προγράμματα

Η πρόσκληση του Προγράμματος θα ενισχύσει την έρευνα και την καινοτομία για να προωθήσει μια δίκαιη και βιώσιμη μετάβαση προς την κλιματική ουδετερότητα. Η αποστολή βασίζεται σε δύο βασικούς χρηματοδοτικούς πυλώνες:

- Το Πρόγραμμα της ΕΕ 2021-2027 που θα καθορίσει τα ευρωπαϊκά πλαίσια για τη χρηματοδότηση της δράσης για το κλίμα και το πρόγραμμα «Horizon Europe», μέρος του οποίου είναι η αποστολή. Το «Horizon Europe», με 100 δισ. ευρώ για την περίοδο 2021-2027, σε συνεργασία με άλλα προγράμματα της ΕΕ, θα είναι το κλειδί για την προώθηση εθνικών δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων. Μαζί θα προωθήσουν νέες τεχνολογίες, βιώσιμες λύσεις και καινοτομία και θα αποδώσουν επιτυχημένες νέες λύσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη και τον κόσμο. Πάνω από το 35% των δαπανών Horizon Europe θα συμβάλει στους κλιματικούς στόχους.
- Το φιλόδοξο πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal) για το κλίμα και το περιβάλλον, αλλά και για της ιδιαίτερα μεγάλης κλίμακας χρηματοδότηση της δράσης. Ειδικά, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη παρουσιάσει ένα στρατηγικό μακροπρόθεσμο όραμα για μια ευημερούσα, σύγχρονη, ανταγωνιστική και ουδέτερη από το κλίμα οικονομία έως το 2050, το οποίο θα χρηματοδοτηθεί σε μεγάλο ποσοστό από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Μέχρι τον Ιούνιο του 2021, η Επιτροπή θα επανεξετάσει και, όπου είναι απαραίτητο, θα προτείνει την αναθεώρηση όλων των σχετικών μέσων πολιτικής για την επίτευξη πρόσθετων μειώσεων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου. Στις αρχές του 2021, η Επιτροπή θα εγκρίνει μια νέα, πιο φιλόδοξη στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος, προκειμένου να ενισχύσει τις προσπάθειες για προστασία από το κλίμα, οικοδόμηση ανθεκτικότητας, πρόληψη και ετοιμότητα, διασφαλίζοντας ότι οι επιχειρήσεις, οι πόλεις και οι πολίτες θα είναι σε θέση να ενσωματώσουν την κλιματική αλλαγή στις πρακτικές διαχείρισης κινδύνου.

Ενώ συνδέεται με ένα ευρύ φάσμα ευρωπαϊκών πολιτικών και στρατηγικών (π.χ. ο

Κλιματικός Νόμος¹ & το Σύμφωνο για το Κλίμα², το σχέδιο της ΕΕ για την κυκλική οικονομία³, η Ευρωπαϊκή Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για το 2050⁴ και τα Εθνικά Σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα, η Αστική Ατζέντα για την ΕΕ⁵, η Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Στρατηγική⁶, οι Έξυπνες Στρατηγικές Εξειδίκευσης⁷, η Στρατηγική Έξυπνης και Βιώσιμης Κινητικότητας⁸), η αποστολή θα συνδέσει επίσης αυτές τις πολιτικές και στρατηγικές με το τοπικό επίπεδο.

Επιπλέον, στο Σύμφωνο των Δημάρχων, οι υπογράφουσες πόλεις δεσμεύονται να υποστηρίξουν την υλοποίηση του στόχου μείωσης των αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ κατά 40% έως το 2030 και την υιοθέτηση κοινής προσέγγισης για την αντιμετώπιση του μετριασμού και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή.

Το Mission Board προτείνει μια συντονισμένη προσέγγιση για τη δημιουργία συνεργιών μεταξύ των προγραμμάτων της ΕΕ και την προώθηση της χρηματοοικονομικής και κεφαλαιακής καινοτομίας σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το Mission Board προτείνει τις ακόλουθες ενέργειες:

- Μια χρηματοοικονομική ομπρέλα με τη μορφή Διευκόλυνσης Δανεισμού και μόχλευσης κεφαλαίων, σε συνεργασία με τις εθνικές χρηματοδοτήσεις και τους πόρους Έρευνας και Καινοτομίας.
- Έως και το 10% των πόρων που διατίθενται για δράσεις για το κλίμα στο επόμενο Ευρωπαϊκό Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο προσανατολίζονται προς τους στόχους του Mission.
- Τα επιχειρησιακά προγράμματα των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων 2021-2027 πρέπει να διαθέτουν σχέδια για τη χρηματοδότηση της αποστολής.
- Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη καθιστούν τη χρηματοδότηση των συμβάσεων Climate City γενική προτεραιότητα της επενδυτικής στρατηγικής του νέου μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- Την «Ετικέτα Αποστολής» (Mission Label) σε κάθε επιλέξιμη πόλη που επιτρέπει προνομιακή πρόσβαση σε τεχνική υποστήριξη και διαθέσιμα χρηματοδοτικά και χρηματοδοτικά μέσα.
- Μια αποκεντρωμένη πλατφόρμα διαπραγματεύσεων που διαχειρίζονται τα γραφεία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων στα κράτη μέλη. Η ΕΤΕπ θα υπηρετήσει ως «Τράπεζα Κλίματος» της ΕΕ. Θα αυξήσει το μερίδιό της χρηματοδότησης που αφιερώνεται στην κλιματική και περιβαλλοντική δράση, φτάνοντας το 50% έως το 2025 και θα αυξήσει τις επενδύσεις της σε αυτές τις περιοχές σε ένα τρισεκατομμύριο 2030. ευρώ από το 2021 έως το 2030.

Τέλος, σε Εθνικό επίπεδο, σε συνέχεια της Ελληνικής Εθνικής Στρατηγικής για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή, η Δράση αυτή έρχεται αφενός να την εξειδικεύσει σε επίπεδο Περιφερειακής Στρατηγικής και αφ' ετέρου να την θέσει σε εφαρμογή μέσω των Δήμων.

Παράλληλα συμπληρώνει Δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Πράσινο Ταμείο και

¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12108-Climate-Law>

² <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12219-European-Climate-Pact>

³ <https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/>

⁴ https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_en

⁵ <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/content/european-digital-strategy>

⁷ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

⁸ https://ec.europa.eu/transport/themes/strategies/news/2020-02-03-commissioner-valeans-speech-eu-strategy-mobility-and-transport_en

έχουν ως στόχο την προστασία του Περιβάλλοντος . Στις δράσεις αυτές συγκαταλέγονται κάθε είδους αναπλάσεις οι οποίες αφορούν τόσο σε υπαίθριο δημόσιο χώρο όσο και σε κτιριακό απόθεμα.

- ανάλογες και σχετικές πρωτοβουλίες που τρέχουν και πως μπορούν να συμβάλλουν
- ποιος ο αναμενόμενος ρόλος των frontrunner cities για τις υπόλοιπες πόλεις
- Επιμέρους τομείς του περιβάλλοντος που μπορούν να επιδράσουν στην κλιματική ουδετερότητα (ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤΟΝ ΚΤΙΡΙΑΚΟ τομέα, ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΚΥΚΛΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΕΞΥΓΝΗ ΠΟΛΗ, ΨΗΦΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ) και παραδείγματα.

6. Οφέλη

Τα οφέλη των πόλεων που θα επιλεγούν από το Πρόγραμμα θα είναι πολλαπλά, ήτοι:

- οι επιλεγμένες πόλεις θα τύχουν διεθνούς προβολής, θα έχουν την ευκαιρία να επαναπροσδιορίσουν την ταυτότητα τους (city re-branding), και θα λειτουργήσουν ως πρότυπα για την ευρύτερη περιφέρεια και άλλα αστικά κέντρα για τη μετατροπή τους σε κόμβους καινοτομίας, που υιοθετούν νέες μορφές διακυβέρνησης και αναπτύσσουν ένα νέο οικονομικό μοντέλο δράσης για το κλίμα,
- σε τοπικό επίπεδο, τα οφέλη θα είναι πολλαπλά (περιβαλλοντικά, κοινωνικά, οικονομικά, εκπαιδευτικά), όπως η βελτίωση της ποιότητας του αέρα, η προώθηση ενός υγιέστερου τρόπου ζωής, η βελτίωση της κινητικότητας, η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, και η γενικότερη αλλαγή της στάσης του πολίτη ως προς το περιβάλλον κλπ,
- σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο, θα δοθούν κίνητρα στην αγορά να κινηθεί προς επενδύσεις που ευνοούν την κλιματική αλλαγή, θα παρουσιαστούν ολιστικές λύσεις που αφορούν τον πολεοδομικό σχεδιασμό και θα προωθηθούν έξυπνες τεχνολογίες, πλατφόρμες δεδομένων και μοντελοποίηση αστικών συστημάτων για την καλύτερη ενεργειακή διαχείριση των αστικών κέντρων.

Θα δημιουργηθούν πάρα πολλές νέες θέσεις εργασίας τόσο σε τοπικό όσο και εθνικό επίπεδο προκειμένου να στηρίξουν τη δημιουργία εφαρμογών, παραγωγή προϊόντων και διαχείριση των δράσεων, καθώς και στην υλοποίηση των μελετών και των έργων προς την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας μέχρι το 2030.

Σε σχέση με την τρέχουσα πανδημία, η πρόσκληση θα συμβάλει στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην αύξηση της ανθεκτικότητας της κοινωνίας, για παράδειγμα στη γεωργία, την επιτάχυνση της βιοποικιλότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις καθαρές μεταφορές - μετακινήσεις και τον εκσυγχρονισμό προς μια καθαρή και κυκλική οικονομία.

7. Δικαιούχοι

Όλες οι πόλεις με 50.000 ή περισσότερους πολίτες θα είναι ευπρόσδεκτοι να υποβάλουν αίτηση. Δεδομένων των πολλαπλών τυπολογιών των ευρωπαϊκών πόλεων το Πρόγραμμα θεωρεί ότι η έννοια της «πόλης» ισχύει για διαφορετικά πεδία

- Πόλη που εκπροσωπείται από κυβερνητική μονάδα (π.χ. Δήμος).
- Συγκέντρωση ή λειτουργική περιοχή που αποτελείται από πολλές γειτονικές πόλεις ή κυβερνητικές μονάδες, που εκπροσωπούνται από τους αντίστοιχους κυβερνητικούς εκπροσώπους.

Η επιλογή θα γίνει μέσω **ανοικτής ανταγωνιστικής διαδικασίας**. Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί απευθείας από την αρχή της πόλης.

Επειδή σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν θα ξεκινήσουν όλες οι πόλεις από το ίδιο επίπεδο ετοιμότητας, αναμένεται ότι οι “Beginners” θα χρειαστούν περισσότερο χρόνο προετοιμασίας από τις “Frontrunner” πόλεις.

Με σκοπό να μην μείνει κανείς πίσω, οι 100 πόλεις θα ενθαρρυνθούν να συμπεριλάβουν συνεργάτες πόλεις στις συμβάσεις τους για την κλιματική πόλη, ιδίως πόλεις-εταίρους με σημαντικές δομές και προκλήσεις, που θα λάβουν υποστήριξη για την επίτευξη ουδετερότητας του κλίματος μετά το 2030.

Entry level 1: Beginner Preparedness: low	Entry level 2: Experienced Preparedness: medium	Entry level 3: Frontrunner Preparedness: high
What you lack <ul style="list-style-type: none">- Complete strategy- Capacity- Partnerships- Financial means What you have <ul style="list-style-type: none">- Great ambition- Small-scale pilots- Limited international network	What you lack <ul style="list-style-type: none">- Complete strategy- Strong capacity- Strong partnerships- Financial means What you have <ul style="list-style-type: none">- Great ambition- Large-scale pilots- First-hand experience- International network	What you lack <ul style="list-style-type: none">- Financial means for deployment What you have <ul style="list-style-type: none">- Complete strategy including governance- Strong partnerships- Strong capacity- Wide international network

Οι πόλεις και στις τρεις ομάδες πρέπει να έχουν υψηλές φιλοδοξίες να επιτύχουν την κλιματική ουδετερότητα. Οι πόλεις “Beginners”, οι οποίες έχουν εκτελέσει πιλοτικά έργα μικρής κλίμακας και έχουν μικρή διεθνή εμπειρία, πρέπει να δουλέψουν εντατικά για να ολοκληρώσουν τη στρατηγική τους για το κλίμα, να αναπτύξουν ικανότητες και συνεργασίες και να έχουν πρόσβαση σε κατάλληλα οικονομικά μέσα. Αναμένεται να χρειαστούν περισσότερο χρόνο για τις δύο πρώτες φάσεις της διαδικασίας από τις πόλεις “Frontrunners”. Οι τελευταίοι θα πρέπει να προσαρμόσουν τις στρατηγικές τους στην αποστολή, εφόσον έχουν ήδη δημιουργήσει ισχυρές ικανότητες και συνεργασίες, και αποτελούν μέρος διεθνών δικτύων.

Οι λεπτομέρειες της πρόσκλησης θα δημοσιεύονται στον ιστότοπο της ΕΕ της αποστολής, δίνοντας στις πόλεις αρκετό χρόνο για να προετοιμάσουν την αίτηση. Η προθεσμία θα είναι τουλάχιστον έξι μήνες μετά τη δημοσίευση της κλήσης. Η παράταση προθεσμίας θα είναι δυνατή εάν ο αριθμός των επιτυχόντων αιτούντων και / ή η γεωγραφική κάλυψη τους είναι ανεπαρκής.

8. Προετοιμασία μιας πόλης

Μια συμμετέχουσα πόλη θα πρέπει να είναι σε θέση να προσφέρει μια αξιόπιστη στρατηγική για το κλίμα και σχέδιο δράσης για την επίτευξη ουδετερότητας άνθρακα έως το 2030 (τομείς παρέμβασης, ορόσημα και χρονοδιάγραμμα) και να εντοπίζει τις προκλήσεις και την

αντίστοιχη διαδικασία μέσω της οποίας η τοπική εταιρική σχέση στοχεύει να τις αντιμετωπίσει, δεδομένης της πολυπλοκότητας της επίτευξης ουδετερότητας άνθρακα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα.

Η Σύμβαση για την Κλίμα της Πόλης (Climate City Contract) θα είναι προσαρμοσμένη στις συγκεκριμένες συνθήκες κάθε πόλης, θα περιλαμβάνει τους στόχους, θα καθορίζει τη στρατηγική και το σχέδιο δράσης για τη μετάβαση και θα περιλαμβάνει έναν ρεαλιστικό στρατηγικό σχεδιασμό.

Η στρατηγική μιας πόλης για την ουδετερότητα του κλίματος πρέπει να εξηγεί την αφετηρία στην κοινωνική, οικονομική, οικολογική και πολιτική της διάσταση. Θα πρέπει να περιλαμβάνει τη γραμμή δράσης της πόλης για το κλίμα: την υπάρχουσα δέσμευση για το κλίμα, τη στρατηγική και τα σχέδια δράσης της για το 2030, όλα αυτά πιθανότατα με τη μορφή του SECAP (Sustainable Energy and Climate Action Plan) της πόλης για το Σύμφωνο των Δημάρχων. Αυτό θα επιτρέψει την αξιολόγηση του «ελλείμματος της πολιτικής για το κλίμα» της πόλης: «τι άλλο πρέπει να κάνουμε σε σύγκριση με αυτό που κάνουμε επί του παρόντος για να γίνουμε ουδέτεροι ως προς το κλίμα μέχρι το 2030;».

Οι κύριες ικανότητες που πρέπει να διασφαλιστούν σε επίπεδο πόλης είναι οι εξής:

- Οργανωτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένης της ενορχήστρωσης, σύνδεση με περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες και πολιτική υποστήριξη
- Τεχνικές δυνατότητες, π.χ. οικονομική και διαχείριση των έργων.
- Δυνατότητες σχεδιασμού και παρακολούθησης, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού, τη στρατηγική και την εξελικτική αξιολόγηση και παρακολούθηση KPI.

Η Αυτό - αξιολόγηση θα καταγραφεί σε Πίνακες Επεξεργασίας (Δημιουργία σχετικού portfolio / Δημιουργία παρουσίασης) θα περιλαμβάνει τα κάτωθι :

- ✓ στελεχιακό δυναμικό
- ✓ επάρκεια εξοπλισμού
- ✓ οικονομική κατάσταση
- ✓ ενέργειες-δράσεις-έργα-μελέτες κλπ τις τελευταίας 5ετίας,
- ✓ συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα
- ✓ συνεργασίες με τρίτα μέρη
- ✓ υφιστάμενοι μηχανισμοί διαβούλευσης και επικοινωνίας
- ✓ διαθέσιμα δεδομένα για την περιοχή (πολεοδομικά, κυκλοφοριακά, δημογραφικά, οικονομικά, περιβαλλοντικά, μετρήσεις ρύπων-θορύβου-θερμοκρασίας κ.λπ.

Παραδείγματα μπορεί να περιλαμβάνουν φυσική υποδομή (π.χ. ποδηλατικές διαδρομές που δεν είναι συνδεδεμένες με το υπόλοιπο δίκτυο) ή ψηφιακή υποδομή (π.χ. εφαρμογές ή υπηρεσίες που σταματούν να λειτουργούν εκτός περιοχής).

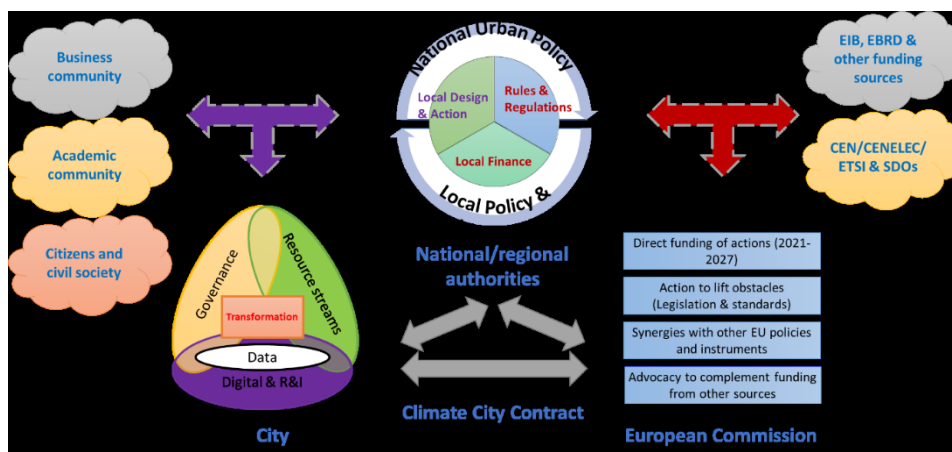
9. Εμπλεκόμενοι φορείς

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Mission Board, η Σύμβαση για την Κλίμα της Πόλης (Climate City Contract), θα υπογραφεί από τον Δήμαρχο εξ ονόματος της τοπικής αυτοδιοίκησης και των τοπικών ενδιαφερομένων, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και από Εθνικές ή Περιφερειακές αρχές. Επί της ουσίας όμως πρόκειται για μια συνολική προσπάθεια από τη βάση προς την κορυφή, η οποία απαιτεί τη συμμετοχή ολόκληρου του τοπικού οικοσυστήματος :

- Δήμος,
- Κοινωνία των πολιτών,
- Αγορά,
- Επενδυτές,
- Ακαδημαϊκός χώρος κ.α.
- και την υποστήριξη από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης

Όσον αφορά την τοπική κοινωνία, είναι απαραίτητη η ενεργή συμμετοχή των πολιτών και των ενώσεων τους σε θέματα που αφορούν στην κινητικότητα, στην ενέργεια, στις αστικές υποδομές και κτίρια, στην κυκλική οικονομία και στην αλλαγή συμπεριφοράς για να επιτύχει η αποστολή. Η δέσμευση των πολιτών είναι ζωτικής σημασίας, καθώς καλούνται να διαδραματίσουν διαφορετικούς ρόλους ως πολιτικοί παράγοντες / χρήστες / παραγωγοί / καταναλωτές / ιδιοκτήτες κτηρίων και μεταφορικών μέσων κ.α. Με αυτές τις ιδιότητες, οι πολίτες έχουν τεράστιο αντίκτυπο στο περιβάλλον και το κλίμα και μπορούν να αναλάβουν ενεργή δράση για να οδηγήσουν τη μετάβαση στην ουδετερότητα του κλίματος ως συν-δημιουργοί, συν-υλοποιητές και συν-δικαιούχοι.

Μια συστηματική, ολιστική προσέγγιση συνεργειών που εστιάζει στο μεσοπρόθεσμο και το μακροπρόθεσμο διάστημα είναι απαραίτητη για την επίτευξη των στόχων μια πόλης. Σχετικοί περιφερειακοί, εθνικοί ή ευρωπαϊκοί φορείς τόσο από το χώρο της αγοράς όσο και από το χώρο της έρευνας (π.χ. περιφερειακές εταιρείες μεταφορών, εθνικοί παραγωγοί ενέργειας, εθνικά ερευνητικά ιδρύματα, ευρωπαϊκές εταιρείες ΤΠΕ κ.λπ.) θα πρέπει να συμμετάσχουν επίσημα στη σύμβαση. Τα ως άνω ενδιαφερόμενα μέρη, ανάλογα το χώρο δραστηριότητάς τους, θα προσφέρουν την απαραίτητη τεχνογνωσία, τις υπηρεσίες, τα προϊόντα, καθώς και την απαραίτητη ανατροφοδότηση δεδομένων προκειμένου να επιτευχθεί στο συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ο στόχος της κλιματικής ουδετερότητας της πόλης.

10. Συνεργατικό σχήμα πόλεων

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι πόλεις με 50.000 ή περισσότερους πολίτες θα είναι ευπρόσδεκτοι να υποβάλουν αίτηση. Μολαταύτα, η συνεργασία μεταξύ γειτονικών πόλεων, κυβερνητικών μονάδων, ή σύμπραξη περισσότερων πόλεων με κοινούς στόχους και όραμα είναι εφικτή.

Με αυτό τον τρόπο, η συμμετέχουσα πόλη (Πόλη κέντρο) θα διασφαλίσει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται δεν θα σταματήσουν να λειτουργούν στα σύνορα της επιλεγμένης περιοχής. Η συνεργασία με πόλεις – δορυφόρους, που δεν έχουν υπογράψει την Σύμβαση, σημαίνει ότι εκατοντάδες περιφερειακές ευρωπαϊκές πόλεις που θέλουν να εμπνευστούν από τις ιδέες και τις λύσεις που θα βγουν από την αποστολή, δεδομένης της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ουδετερότητα του κλίματος έως το 2050.

Η συνεργασία μεταξύ πόλης κέντρου και πόλεων δορυφόρων ή μια σύμπραξης γειτονικών πόλεων απαιτεί οι πόλεις να μοιράζονται τους ίδιους όρους, να θέλουν να λύσουν κοινές προκλήσεις και να συμμετέχουν οικονομικά σε κοινά προγράμματα.

Επιπλέον, συνεργασίες μεταξύ των υποψήφιων πόλεων μπορεί ευνοήσει την ανταλλαγή καλών πρακτικών και τεχνογνωσίας, καθώς στον ευρωπαϊκό χώρο πολλές πόλεις έχουν ήδη κατακτήσει σημαντικούς στόχους και έχουν διακριθεί π.χ. Πράσινες Ευρωπαϊκές Πρωτεύουσες⁹, Green Leaf Award Cities¹⁰ κ.α.

Το επίπεδο συνεργασίας και ανταλλαγής καλών πρακτικών και δεδομένων μπορεί να αναφέρεται και στις ιδιαιτερότητες της κάθε πόλης π.χ. Πόλεις-Λιμάνια, Νησιωτική Δήμοι, Πόλεις Unesco κ.α.

11. ΣΥΜΦΩΝΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ μεταξύ του συνεργατικού σχήματος και των εμπλεκόμενων φορέων

Το Σύμφωνο Συνεργασίας θα προσδιορίζει τους ενδιαφερόμενους και τους ρόλους τους (τη μορφή τοπικών οικοσυστημάτων - το εύρος, τις δραστηριότητες και το χρονοδιάγραμμά τους), τις υψηλές φιλοδοξίες, τις συμμετοχικές προσεγγίσεις και την πολυεπίπεδη συνεργασία διακυβέρνησης, που θα προκαλέσει καινοτομία και αλλαγή προς την κλιματική ουδετερότητα.

12. Περιοχή Παρέμβασης

Η αποστολή στοχεύει στην επίτευξη Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας δηλ. την υποστήριξη και επιτάχυνση της μετάβασης της βιομηχανίας της ΕΕ σε ένα βιώσιμο μοντέλο, χωρίς

⁹ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/winning-cities/>

¹⁰ <https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/europeangreenleaf/>

αποκλεισμούς¹¹, ανάπτυξης, θέτοντας τα 3 κάτωθι πεδία εφαρμογής σε όλες τις συμμετέχουσες πόλεις :

- Πεδίο εφαρμογής 1 : Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου για την πόλη εντός του γεωγραφικού ορίου (υποχρεωτική από την αρχή της αποστολής). Αυτός ο δείκτης θα υπολογιστεί με βάση τις εκπομπές από κτίρια, βιομηχανία, μεταφορές, επεξεργασία αποβλήτων (στερεά απόβλητα και λύματα), γεωργία και δασοκομία και από άλλες δραστηριότητες.
- Πεδίο εφαρμογής 2 : Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου για την πόλη (υποχρεωτική από την αρχή της αποστολής). Αυτός ο δείκτης θα υπολογιστεί με βάση τις εκπομπές από έμμεσες εκπομπές που οφείλονται στην παραγωγή / κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχεται στο δίκτυο εντός των γεωγραφικών ορίων και στις έμμεσες εκπομπές λόγω παραγωγής / κατανάλωσης θερμότητας ή ψυχρού ρεύματος που παρέχεται στο δίκτυο εντός των γεωγραφικών ορίων.
- Πεδίο εφαρμογής 3 : Εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου για την πόλη (συνιστάται να εγκριθεί έως το 2030). Αυτός ο δείκτης θα υπολογιστεί με βάση τις εκπομπές από εξωσυνοριακές εκπομπές από την επεξεργασία αποβλήτων που παράγονται εντός του γεωγραφικού ορίου, τις εκτός ορίων εκπομπές από τη μεταφορά και τη διανομή ενέργειας που καταναλώνεται εντός του γεωγραφικού ορίου, εκτός των ορίων εκπομπών από μεταφορά πολιτών που ζουν εντός του γεωγραφικού ορίου, εκτός εκπομπών εκπομπών από την κατανάλωση που πραγματοποιείται εντός του γεωγραφικού ορίου (τρόφιμα, ρούχα, έπιπλα, υλικά κ.λπ.) και άλλες έμμεσες εκπομπές.

13. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης – SWOT ANALYSIS – ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ & ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Κατά την ανάλυση SWOT θα μελετηθούν τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία του Δήμου, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που υπάρχουν κατά την υλοποίηση του Προγράμματος. Τα **δυνατά και αδύνατα** σημεία αφορούν το εσωτερικό του Δήμου, καθώς προκύπτουν από τους εσωτερικούς πόρους που αυτή κατέχει (π.χ. ικανότητες προσωπικού και στελεχών, τεχνογνωσία, χρηματοοικονομική κατάσταση κλπ.). Αντιθέτως οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου, στις οποίες καλείται να προσαρμοστεί ή ακόμα και να προσαρμόσει (π.χ. ρυθμίσεις στο νομικό καθεστώς κλπ.).

14. Διατύπωση κοινών στόχων

Υπάρχει μια δυναμική στις παγκόσμιες αγορές χαμηλών εκπομπών τεχνολογίες, βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, καθώς και για συστήματα κυκλικής οικονομίας - και όλα έχουν μεγάλες δυνατότητες να ενθαρρύνουν νέες δραστηριότητες και νέες θέσεις εργασίας. Μια **ειδική επενδυτική στρατηγική** θα πρέπει να περιλαμβάνει έναν οικονομικό προγραμματισμό που να συνδέεται με τον σχεδιασμό μείωσης των εκπομπών CO₂ και την άμεση εξοικονόμηση κόστους και συναφή οφέλη. Πολλές πόλεις παγκοσμίως αναγνωρίζουν την

¹¹ Το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο των Δημάρχων είναι ένα παράδειγμα αυτής της προσέγγισης. Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 613745843425a8d7251a64cd στις 07/09/21 13:57

προστιθέμενη αξία της εισαγωγής **πράσινου προϋπολογισμού** ως ένα βήμα στο σχεδιασμό μιας αποτελεσματικής και αποτελεσματικής κατανομής πόρων. Μια τέτοια προσέγγιση προωθείται από την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία καθώς και από τον ΟΟΣΑ¹² για τη βελτίωση της ευθυγράμμισης των δημόσιων οικονομικών με τους περιβαλλοντικούς στόχους.

Η υλοποίηση αυτής της αποστολής (α) θα συγκεντρώσει νέες τεχνολογίες και καινοτομίες σε δοκιμαστικούς χώρους και εργαστήρια αστικής διαβίωσης (β) θα αναβαθμίσει τις κατοικημένες περιοχές και (γ) θα συνδέσει τις υφιστάμενες (Ευρωπαϊκά Προγράμματα που ήδη τρέχουν π.χ. ΣΒΑΚ) και νέες πρωτοβουλίες και πολιτικές της ΕΕ προς τον κεντρικό στόχο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Επιπλέον, η διάδοση των ΤΠΕ είναι απαραίτητη για την τόνωση της οικονομικής ανάπτυξης και την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας στις πόλεις. Η ψηφιακή πολιτική και οι πρωτοβουλίες της Ευρώπης (όπως το νέο πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη») θα υποστηρίξουν και θα επιταχύνουν τη μετάβαση στην αειφορία για πόλεις και κοινότητες. Οι εκτιμήσεις δείχνουν ότι οι ΤΠΕ θα μπορούσαν να αποφέρουν εξοικονόμηση εκπομπών περίπου 7,8 Gt CO₂e, αντιπροσωπεύοντας περίπου το 15% των συνολικών εκπομπών το 2020. Παραδείγματα έργων που θα μπορούσαν να έχουν μεγάλο αντίκτυπο περιλαμβάνουν τη την αποτελεσματικότητα και την ασφάλεια ηλεκτρικών δικτύων χαμηλού (μηδενικού) άνθρακα, την αυτόματη αποσυναρμολόγηση και διαχωρισμό των αποβλήτων με χρήση τεχνητής νοημοσύνης και ρομποτικής, λύσεις που θα μπορούσαν να μειώσουν τις μετακινήσεις κατά 15-20% και να μειώσουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά 10-15% (McKinsey Global Institute, 201832) κ.α. Επιπλέον, οι ΤΠΕ μπορούν επίσης να βοηθήσουν στην πρόληψη σημαντικών ζημιών που προκαλούνται από καιρικά φαινόμενα μέσω της μοντελοποίησης των κλιματικών επιπτώσεων.

15. Ανάλυση του κοινού στόχου σε επιμέρους μετρήσιμους στόχους ανά τομέα

Βασικοί τομείς που πρέπει να αναλυθούν προκειμένου και να δοθούν κίνητρα προς νέες λύσεις περιλαμβάνουν:

- Ενεργειακή απόδοση, με στόχο μηδενικές εκπομπές για την πλήρη αξιοποίηση της ενεργειακής απόδοσης - ειδικά στον τομέα των κτηρίων που αντιπροσωπεύει το 40% της ενεργειακής ζήτησης ·
- Ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και χρήση ηλεκτρικής ενέργειας για την πλήρη αποξήρανση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ευρώπης - όπως υπολογίζεται από την Επιτροπή, παροχή ηλεκτρικής ενέργειας κατά 80% από ανανεώσιμες πηγές έως το 2050.
- Μια αποτελεσματική καθαρή, ασφαλή και προσβάσιμη κινητικότητα για όλους, προώθηση των μέσων μαζικής μεταφοράς, πεζοπορία και ποδηλασία, έξυπνες πολυτροπικές λύσεις όπως η κινητικότητα ως υπηρεσία (MaaS) και η αυτοματοποίηση.
- Ενσωμάτωση της προσέγγισης της κυκλικής οικονομίας που ευνοεί την επαναχρησιμοποίηση, την κοινή χρήση, την επισκευή, την ανακαίνιση, την ανακατασκευή και την ανακύκλωση σε ένα σύστημα κλειστού βρόχου για

¹² <https://www.oecd.org/environment/green-budgeting/2nd-Green-Meeting-Summary-Note.pdf>
Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 613745843425a8d7251a64cd στις 07/09/21 13:57

την ελαχιστοποίηση της χρήσης εισροών πόρων και τη δημιουργία αποβλήτων, ρύπανσης και εκπομπών άνθρακα.

- Ανάπτυξη της βιο-οικονομίας καθώς τόσο οι παγκόσμιες όσο και οι ευρωπαϊκές εκτιμήσεις επιβεβαιώνουν ότι μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών θα απαιτήσει αυξανόμενες ποσότητες βιομάζας σε σύγκριση με τη σημερινή κατανάλωση.
- Βελτιστοποίηση του αποτυπώματος άνθρακα της κοινωνίας των Gigabit, καθώς η τελευταία γίνεται όλο και πιο σημαντικό μέρος της κοινωνίας και της οικονομίας.

16. Καταγραφή απαραίτητων ενεργειών, δράσεων, μελετών, έργων, επικοινωνίας, ευαισθητοποίησης κλπ για την επίτευξη των επιμέρους και του συνολικού στόχου

Οι πόλεις θα πρέπει να αποδείξουν τη δέσμευσή τους στους στόχους της αποστολής, σύμφωνα με τη λίστα ελέγχου στην πρόσκληση. Θα πρέπει να προσδιορίσουν τη φιλοδοξία και το πεδίο εφαρμογής τους. Θα πρέπει επίσης να αποδείξουν την ύπαρξη κλιματικών δεδομένων σύμφωνα με τη μεθοδολογία του Συμφώνου των Δημάρχων, να δείξουν δέσμευση για την εμπλοκή των πολιτών και να καθορίσουν τους κλιματικούς τους στόχους. Θα τους ζητηθεί να πραγματοποιήσουν αυτοαξιολόγηση του επιπέδου ετοιμότητας τους και να δηλώσουν τον εαυτό τους για ένα επίπεδο: Αρχάριος “Beginners”, Έμπειρος “Experienced” ή Πρωτοπόρος “Frontrunner”.

Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί από την αρχή πόλης / μητρόπολης (ή από νομική οντότητα που την εκπροσωπεί σε περίπτωση που η πόλη έχει ήδη ξεκινήσει την εφαρμογή της στρατηγικής για το κλίμα και έχει ιδρύσει νομική οντότητα για αυτό το σκοπό).

Όλες οι πόλεις θα κληθούν να ξεκινήσουν τη φάση 1. Οι προτάσεις θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστικές και ακριβείς και προσαρμοσμένες σχετικά με τα τοπικά εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι πόλεις.

Η διαδικασία πρέπει να πραγματοποιηθεί σε συνεργασία με πολίτες, τοπικές αρχές και σχετικούς ενδιαφερόμενους. Καθώς οι πόλεις ξεκινούν από διαφορετικά επίπεδα ετοιμότητας, οι πόλεις “Beginners” θα χρειαστούν περισσότερο χρόνο για να μπουν στη φάση 2 από τις πόλεις “Frontrunners”. Η μέγιστη διάρκεια αυτής της φάσης θα είναι δύο χρόνια, ενώ η ελάχιστη διάρκεια για τις καλύτερα προετοιμασμένες πόλεις θα είναι έξι μήνες.

Οι πόλεις θα λάβουν υποστήριξη στο πλαίσιο του European Green Deal Call ή άλλων ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών. Επίσης πρέπει να συμπεριλάβουν στοιχεία που αφορούν καλές πρακτικές που έχουν ήδη εφαρμοστεί στην ΕΕ (π.χ. Πράσινες Πρωτεύουσες της Ευρώπης). Θα πρέπει επίσης να αναλάβουν τη διοργάνωση εκδηλώσεων συμμετοχής πολιτών και ενδιαφερομένων. Οι αιτήσεις θα αξιολογούνται τέσσερις φορές, κάθε έξι μήνες για δύο χρόνια. Η αξιολόγηση των αιτήσεων θα λάβει υπόψη την κατάλληλη γεωγραφική ισορροπία στις πόλεις της ΕΕ, καθώς και τις ιδιαιτερότητες της κάθε πόλης (π.χ. Πόλεις-Λιμάνια, Νησιωτική Δήμοι, Πόλεις Unesco κ.α.). Τουλάχιστον τρεις πόλεις ανά κράτος μέλος πρέπει να τερματίσουν με επιτυχία τη διαδικασία της φάσης 1 και να εισέλθουν στη φάση 2.

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 613745843425a8d7251a64cd στις 07/09/21 13:57

Τα κύρια κριτήρια στη φάση 1:

- Δέσμευση που παρουσιάζεται από στόχους ή / και σχέδιο για το κλίμα.
- Φιλοδοξία που αποδεικνύεται από τις υπάρχουσες στρατηγικές, σχέδια δράσης, σχετικά έργα και εμπειρία που έχει ήδη αναληφθεί, ολοκληρωθεί ή βρίσκεται σε εξέλιξη (π.χ. έργα ΣΒΑΚ).
- Συμμετοχή πολιτών και ενδιαφερομένων.
- Ικανότητα αποδεδειγμένη από επαρκείς ανθρώπινους πόρους και καθιερωμένες συνεργασίες με ΜΚΟ, επιχειρήσεις κ.λπ.
- Διεθνής συνεργασία και συμμετοχή σε δραστηριότητες της ΕΕ (π.χ. Σύμφωνο των Δήμαρχων).

Οι συνθήκες και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις της ΕΕ όταν αγωνίζονται για την ουδετερότητα του κλίματος είναι διαφορετικές. Αυτό θα ληφθεί υπόψη κατά την επιλογή πόλεων, συμπεριλαμβανομένων των ιδιομορφιών τους, οι οποίες πρέπει να αναπτυχθούν ενδεδειγμένα στην αίτηση:

- μέγεθος πληθυσμού και δημογραφία
- γεωγραφία και κλίμα
- τοπική και εθνική οικονομία
- αστικές υποδομές
- εθνικό, περιφερειακό και τοπικό νομικό πλαίσιο
- κουλτούρα σχεδιασμού
- δέσμευση πολιτών
- κοινωνικά μοντέλα.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή θα καλέσει τους επιτυγχόντες υποψηφίους να υποβάλουν την επιστολή προθέσεων για να ξεκινήσει η φάση 2.

Στη φάση 2, οι πόλεις θα λάβουν διαφορετικούς τύπους υποστήριξης μέσω υφιστάμενων κοινοτικών ή εθνικών πρωτοβουλιών. Εκτός από τους δικούς τους πόρους, ενδέχεται να συγχρηματοδοτούνται την Αποστολή και τους τοπικούς εταίρους. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης της φάσης 2, θα πρέπει να αναθεωρηθεί η δέσμευση των πόλεων για συνεργασία / αδελφοποίηση και η δέσμευση των τοπικών και εθνικών αρχών, καθώς και η ενεργός συμμετοχή των πολιτών στις διαδικασίες. Τα τεχνικά κριτήρια θα περιλαμβάνουν τα κάτωθι κεφάλαια:

- συγκεκριμένες προτάσεις στα εμπόδια που παρουσιάζονται
- σαφώς καθορισμένη διακυβέρνηση, δομή, ρόλοι
- επενδυτική στρατηγική.
- ψηφιακή στρατηγική
- προσέγγιση με γνώμονα την καινοτομία, ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας
- επαρκείς πόροι ·
- οφέλη για τους πολίτες
- μετρήσιμα ΚΡΙ, ποιότητα μετρήσιμων δεδομένων.

Οι πόλεις θα παραμείνουν στη φάση 2 έως ότου είναι έτοιμες να υπογράψουν τη Σύμβαση για την Κλίμα. Μια θετική αξιολόγηση θα προσέφερε την είσοδο στη φάση 3 της υλοποίησης του προγράμματος.

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 613745843425a8d7251a64cd στις 07/09/21 13:57

17. Κατανομή ρόλων & αρμοδιοτήτων

Η φιλοδοξία να επιτευχθεί η κλιματική ουδετερότητα για την Ευρώπη έως το 2050 απαιτεί άνοιγμα κι συνεργασία παρά ανταγωνισμό.

Για να αντιμετωπίσει την πρόκληση της ουδετερότητας του κλίματος και να συμβάλει στην καλύτερη εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ, η αποστολή προτείνει μια διαδικασία συν-δημιουργίας πολλαπλών επιπέδων μέσω της θέσπισης σύμβασης για την κλιματική πόλη. Ο σκοπός της συν δημιουργίας της αίτησης είναι:

α) να εκφράζει τη φιλοδοξία και τη δέσμευση όλων των εμπλεκομένων μερών στους στόχους της αποστολής.

β) να προσδιορίζει τα κενά πολιτικής και εφαρμογής ως βάση για μια στρατηγική μετάβασης.

γ) να συντονίζει τα ενδιαφερόμενα μέρη και να ενδυναμώνει τους πολίτες της πόλης γύρω από έναν κοινό στόχο για το κλίμα.

δ) να συντονίζει τις εθνικές / περιφερειακές και τις αρχές της ΕΕ για την παροχή των απαραίτητων νομικών, διακυβερνητικών και δημοσιονομικών προϋποθέσεων πλαισίου για την υποστήριξη κάθε πόλης.

ε) η δημιουργία ενός one-stop-shop για διαπραγματεύσεις πολλαπλών επιπέδων για τη διευκόλυνση της δράσης της πόλης για μετάβαση.

18. Επικοινωνία με τους πολίτες

Για να είναι αποτελεσματική, η συμμετοχή των πολιτών πρέπει να είναι χωρίς αποκλεισμούς, Αυτό απαιτεί επικοινωνία όπως δημόσιες διαβουλεύσεις και συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη σε όλα τα στάδια του κύκλου προετοιμασίας και υλοποίησης των στόχων, από τον προσδιορισμό και τη σύλληψη τους έως την εφαρμογή τους και την εκτίμηση αντικτύπου.

Το πρόγραμμα απαιτεί βαθιές αλλαγές στον τρόπο ζωής και συμπεριφοράς, μαζί με καινοτόμα μοντέλα διακυβέρνησης, όπου η Έρευνα και η Καινοτομία (E & A) καθορίζουν την κατεύθυνση και παρέχουν μια πρώτη και ουσιαστική ώθηση. Ωστόσο, το πεδίο των αποστολών υπερβαίνει πολύ την E & A, καθώς απαιτούν ευρύτερη συμμετοχή της κοινωνίας. Τέτοιοι μετασχηματισμοί δεν μπορούν να επιβληθούν από την κορυφή, πρέπει να αγκαλιαστούν και να διαμορφωθούν από τους ίδιους τους πολίτες. Επιπλέον, η δέσμευση των πολιτών ενισχύει τη νομιμότητα της χάραξης πολιτικής του κοινού και συμβάλλει στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της επιστήμης, των αγορών και της κοινωνίας..

19. Δείκτες αξιολόγησης

Θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν δείκτες, όπως εκείνοι που σχετίζονται με τη «συμμετοχή των πολιτών», τον «ολοκληρωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό», τη «δημιουργία

οικοσυστημάτων», τη «βιώσιμη αστική ανάπτυξη» και τα «οφέλη» όπως η ποιότητα του αέρα και οι θέσεις εργασίας. Μερικά παραδείγματα είναι τα εξής:

- Συμμετοχή των πολιτών (αριθμός / τύπος αλληλεπιδράσεων με τους πολίτες σχετικά με την ουδετερότητα του κλίματος) .
- Διαχωρισμός μέσων, εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου αστικών μεταφορών, συμφόρηση, προσβασιμότητα και προσιτή τιμή των δημόσιων μεταφορών¹³.
- Μείωση της χρήσης ενέργειας σε κτίρια (kWh / m² ή kWh / άτομο / έτος).
- Ποσοστό πρασίνου που αναμιγνύεται με % ανάπτυξη πρασίνου.
- Ποσοστό πράσινης ενέργειας (παραγωγή εντός των ορίων της πόλης αναμειγμένη με πράσινη κατανάλωση ενέργειας).
- Τελική ενέργεια που καταναλώνεται ανά κάτοικο (θέρμανση, ηλεκτρικό ρεύμα, καύσιμο).
- Ποσοστό ανακαινισμένων κτηρίων για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.
- Χρήματα που δαπανώνται σε ευρώ ανά κάτοικο για επενδύσεις που σχετίζονται με το κλίμα κ.α.

20. Χρονοδιάγραμμα

Η υψηλή φιλοδοξία της αποστολής και ο σύντομος χρονικός ορίζοντας της απαιτούν ο προγραμματισμός, η έρευνα και η εφαρμογή να εκτείνονται παράλληλα σε πολλούς τομείς. Τρεις φάσεις μπορούν να προσδιοριστούν:

1. Ένα πρώιμο στάδιο παράδοσης το 2020-2022 που θα θέσει τα θεμέλια της αποστολής για να βοηθήσει τις συμμετέχουσες πόλεις.
2. Η κύρια φάση το 2022-2030 κατά την οποία το κύριο σώμα των πόλεων θα εφαρμόσει τη στρατηγική τους για μετασχηματισμό και κλιματική ουδετερότητα.
3. Η περίοδος μετά το 2030 και έως το 2050, όταν η Αποστολή θα δημιουργήσει τη δυναμική για μια Ευρώπη με ουδέτερο κλίμα.

21. Μηχανισμός αξιολόγησης- παρακολούθησης- συγκέντρωσης δεδομένων

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του προγράμματος θα επωφεληθεί από δραστηριότητες έρευνας, καινοτομίας και ανάπτυξης που υποστηρίζονται από διάφορα προγράμματα της ΕΕ.

Η αποστολή θα έχει στόχο να δημιουργήσει ένα αποθετήριο καλών πρακτικών από επιτυχημένα έργα καινοτομίας και επενδύσεις πλήρους κλίμακας. Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι κανένα θετικό αποτέλεσμα ή γνώση δεν θα παραληφθεί.

Για το σκοπό αυτό, η αποστολή θα ενθαρρύνει, θα παρακολουθεί και θα αξιολογεί την κλιμάκωση και τον πολλαπλασιασμό ορθών πρακτικών και αποτελεσματικών τεχνολογιών προς όφελος των πόλεων και της ευρωπαϊκής οικονομίας. Αυτές οι δραστηριότητες ενδέχεται να οδηγήσουν στη δημιουργία ενός Παγκόσμιου Κέντρου Γνώσης που θα μπορούσε να

¹³ https://ec.europa.eu/transport/themes/urban/urban_mobility/sumi_en

διευκολύνει και να δημιουργήσει συνέργειες μεταξύ ευρωπαϊκών και διεθνών πρωτοβουλιών για το κλίμα. Το κέντρο θα εξυπηρετούσε πόλεις καθώς και πολίτες, ακαδημαϊκούς και επιχειρηματικούς χώρους.

Το Mission Board θα ενημερώνεται τακτικά για τη διαδικασία αποστολής. Αυτό θα επιτρέπει στην ομάδα εμπειρογνομόνων να εκτελεί τα καθήκοντά της εγκαίρως, π.χ. συμβουλεύει για τα προγράμματα και τις αναθεωρήσεις τους, να προτείνει δράσεις προσαρμογής κ.α. Η τακτική υποβολή εκθέσεων στο Mission Board της Αποστολής πρέπει να περιλαμβάνει εκθέσεις σχετικά με το αποτέλεσμα του ελέγχου επιλεξιμότητας, εξαμηνιαίες εκθέσεις έως το τέλος της φάσης 1 και ετήσιες εκθέσεις κατά τη διάρκεια των φάσεων 2 και 3.

22. Αναζήτηση τυχόν επιπρόσθετων χρηματοδοτικών εργαλείων

Η ανάλυση των επιχειρησιακών σεναρίων θα συμπληρώνεται από μια οικονομική αξιολόγηση για να διασφαλιστεί ότι οποιαδήποτε οικονομική υποστήριξη θα είναι αποτελεσματικά σχεδιασμένη σε όλο το χρονοδιάγραμμα δράσης. Οι επενδύσεις θα εξαρτηθούν επίσης από την αποτελεσματική χρήση των διατιθέμενων πόρων.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα χρηματοδοτικά μέσα της ΕΕ είναι εκτεταμένα, παρεμβαίνουν σε διαφορετικά επίπεδα και παρέχουν διαφορετικές υπηρεσίες. Για τον επόμενο μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό, αναμένεται ότι θα διατεθούν 320 δισεκατομμύρια ευρώ διαθέσιμα στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 53 που θα συμβάλει στη δράση για το κλίμα. Για την εξυπηρέτηση των προτεινόμενων στόχων της αποστολής, το σύστημα πρέπει να γίνει πιο ολοκληρωμένο ή συντονισμένο για να λειτουργεί αποτελεσματικά με τις πόλεις στην ανάπτυξη προγράμματα των επενδύσεων για το κλίμα.

Το Ταμείο Ανασυγκρότησης - με 310 δισεκατομμύρια ευρώ για επιχορηγήσεις και 250 δισεκατομμύρια ευρώ σε δάνεια - θα προσφέρει νέες ευκαιρίες στις πόλεις να χρηματοδοτήσουν σχέδια μετάβασης του κλίματος.

23. Χρήσιμα links

<https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/community/city-science-initiative/document/mission-100-climate-neutral-cities-2030>

https://ec.europa.eu/info/horizon-europe-next-research-and-innovation-framework-programme/missions-horizon-europe/climate-neutral-and-smart-cities_en#relatedlinks

<https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/press-communications/egca-goodpractices/>

<https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/press-communications/egl-publications/>

<https://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/winning-cities/>
<https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/community/city-science-initiative/video/eurocities-webinar-horizon-europe-mission-100-climate>

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 613745843425a8d7251a64cd στις 07/09/21 13:57

<https://www.climate-kic.org/insights/100-climate-neutral-cities-by-2030/>